

J.nr. 2018 - 6072
Den 13. februar 2019

Notat om høringssvar vedrørende forslag til dyrevelfærdslov

Udkast til forslag til lov om dyrevelfærd har været i ekstern høring i perioden fra den 11. oktober 2018 til den 16. november 2018.

Der er modtaget høringssvar fra følgende eksterne høringssparter: Arbejdsgiverne, Cirkusdirektørforeningen, Cirkus Trapez, Danmarks Civile Hundeførerforening, Danske Svineproducenter, Datatilsynet, Den Danske Dyrlægeforening, Det Dyreetiske Råd, Det Veterinære Sundhedsråd, Dyrefondet, Dyrenes Beskyttelse, DOSO, Foreningen for Eksotiske Pattedyr, Forum for Hestevelværd, Hestens Værn, København Fur, Landbrug & Fødevarer, Landsforeningen Forsøgsdyrenes Værn, privatpersonen Michael Møllgaard og Økologisk Landsforening.

Bemærkninger til lovforslaget

I det følgende redegøres for de væsentligste bemærkninger i høringssvarene. Miljø- og Fødevarerministeriets bemærkninger til høringssvarene er anført med kursiv. Miljø- og Fødevarerministeriets overvejelser på baggrund af høringen har givet anledning til at revidere lovforslaget med hensyn til følgende:

- Lovforslagets § 61, stk. 4, nr. 7, som er ny, men svarer til tilsvarende bestemmelser på veterinær- og fødevarerområdet. Med lovforslagets § 61, stk. 4, nr. 7, fastsættes, at den, der undlader at give tilsynsmyndighederne adgang efter den foreslåede § 53, stk. 1, kan, medmindre højere straf er forskyldt efter stk. 1-3, straffes med bøde eller fængsel indtil 4 måneder. Efter den foreslåede § 53, stk. 1, har tilsynsmyndigheden og personer, som er særligt bemyndiget hertil, til enhver tid mod behørig legitimation og uden retskendelse adgang til offentlige og private ejendomme, lokaliteter, transportmidler, forretningsbøger, papirer, m.v., herunder elektroniske data, for at tilvejebringe oplysninger til brug for løsning af opgaver i henhold til loven eller til regler, som er fastsat i medfør af loven eller den Europæiske Unions forordninger om forhold, som er omfattet af denne lov.
- Videreførelse af dyreværnslovens § 28, stk. 9, i lovforslagets § 61, stk. 13, om, at det ved udmåling af straf efter lovforslaget eller efter regler fastsat i medfør heraf anses som en skærpende omstændighed, hvis overtrædelsen er begået i forbindelse med udøvelse af erhverv, herunder dyretransporter. Tilsvarende gælder, hvis overtrædelsen er begået mod dyr, der benyttes under udførelsen af offentlig tjeneste eller hverv eller i anledning af samme. Opmærksomheden er i forbindelse med høring henledt på, at dyreværnslovens § 28, stk. 9, som tidligere antaget ikke er omfattet af straffelovens bestemmelser, hvorfor det er relevant at videreføre bestemmelsen i nærværende lovforslag.
- Tilføjelse af en henvisning til lovforslagets § 36 i lovforslagets § 61, stk. 10, som har til formål at sikre, at forsøg på overtrædelse kan straffes. Det er allerede i dag muligt at straffe for forsøg på overtrædelse af forbud mod erhvervsmæssigt at indføre, producere samt handle med andre skind fra hunde (*Canis lupus familiaris*) og katte (*Felis silvestris*) end de pelsskind og

pelsskindsprodukter, der er omfattet af Europa-Parlamentets og Rådets forordning om forbud mod markedsføring og indførsel i og udførsel fra Fællesskabet af pelsskind fra hunde og katte samt produkter, hvori sådanne pelsskind indgår. Bestemmelsen om forsøg på overtrædelse var ved en fejl ikke kommet med i lovforslaget. Der er således tale om en videreførelse af gældende ret.

Høringssvarene har herudover kun givet anledning til enkelte mindre præciseringer i lovforslaget.

Det bemærkes, at det siden høringen af lovforslaget er besluttet, at klippekortsordningen for dyretransporter ophæves. Dette er sket som led i en aftale mellem regeringen og Dansk Folkeparti om styrkelse af kontrollen af dyretransporter, som blev indgået den 18. december 2018. Som konsekvens heraf er høringsudkastets §§ 67 og 73 slettet i det endelige lovforslag. På baggrund af aftalen er det endvidere fundet hensigtsmæssigt at indsætte en bestemmelse i lovforslaget om, at forsøg på overtrædelse af visse transportregler, som fastsættes i medfør af loven, skal kunne strafsanktioneres, herunder særligt overtrædelse af arealkrav, dvs. hvor et transportmiddel kører med for mange dyr.

Miljø- og Fødevareministeriet bemærker desuden, at der siden høringen er foreslået indsat en specifik hjemmel i lovforslagets § 24 til at godkende uddannelser om transport af dyr.

Endvidere foreslås en konsekvensændring af Lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet med henblik på at sikre, at dyrevelfærdsområdet fortsat er undtaget fra klagegebyr, ligesom dette er tilfældet i dag.

Herudover er der foretaget enkelte sproglige ændringer og præciseringer, som ikke ændrer det indholdsmæssige i lovforslaget, herunder er der ændret på rækkefølgen af visse bestemmelser samt indsat underoverskrifter i lovforslagets kapitel om behandling og håndtering m.v. af dyr.

Generelle bemærkninger til lovforslaget og en ny lovgivningsstruktur på dyrevelfærdsområdet

Det Dyreetiske Råd, DOSO, Dyrefondet og Dyrenes Beskyttelse har sammenfattende givet udtryk for, at ændring af regelstrukturen på dyrevelfærdsområdet ikke må medføre forringelser på dyrevelfærdsområdet.

Forum for Hestevelværd påpeger sammenfattende, at lovforslaget indebærer en væsentlig ustabilitet i forhold til den nuværende regulering, hvor en ændring skal igennem Folketingets behandling.

Miljø- og Fødevareministeriet bemærker, at formålet med lovforslaget helt grundlæggende er at gennemføre en forenkling af lovgivningsstrukturen på dyrevelfærdsområdet, og en vigtig forudsætning for at kunne gøre dette, er at muliggøre en bredere anvendelse af bemyndigelser. Formålet med lovforslaget er således ikke at indføre en indholdsmæssig forringelse af reguleringen på dyrevelfærdsområdet. Der er med lovforslaget primært tale om en videreførelse af gældende regler på dyrevelfærdsområdet.

Den Danske Dyrelægeforening (DDD) henstiller, at lov om hold af heste forbliver en selvstændig lov, da DDD er bekymret for, at reguleringens stabilitet anfægtes, såfremt lov om hold af heste fremadrettet reguleres på bekendtgørelsesniveau.

Landsforeningen Forsøgsdyrenes Værn anfører, at det forekommer uvist, hvilke regelsæt der gælder i overgangsperioden mellem det tidspunkt, hvor den nye lov træder i kraft og de 10 særlove, der skal ophæves, erstattes af bekendtgørelser i medfør af den nye lov, og privatpersonen Michael Møllgaard udtrykker bekymring for, at der opstår et juridisk tomrum, såfremt der ikke samtidig med ophævelse af dyreværnsloven træder bekendtgørelser i kraft om samme emne. Michael Møllgaard bemærker bl.a., at man kan risikere, at drukning af dyr bliver tilladt i en eventuel blot midlertidig periode, indtil der udstedes en bekendtgørelse om forbud mod drukning. Forsøgsdyrenes Værn bemærker ligeledes, at man kan forledes til at tro, at drukning af katte og hunde i en periode vil kunne finde sted uden, at det er strafbart.

Hestens Værn ønsker sammenfattende større sikkerhed for, at gældende regler for heste fortsat gælder, når den nye dyrevelfærdslov træder i kraft. Hestens Værn kan ikke ud af lovforslaget læse, hvorvidt gældende regler for heste vil blive videreført.

Miljø- og Fødevareministeriet bemærker, at det beskrives i lovforslaget, at der er tale om en rammelov på dyrevelfærdsområdet i medfør af hvilken, der udstedes artsspecifikke bekendtgørelser, som skal erstatte den gældende lovregulering på dyrevelfærdsområdet. Bekendtgørelserne skal træde i kraft samtidig med lovforslaget, som ophæver de gældende artsspecifikke love.

Miljø- og Fødevareministeriet bemærker, at det følger af lovforslagets § 73, stk. 1 (høringsudkastets § 76, stk. 1), at miljø- og fødevareministeren fastsætter tidspunktet for lovens ikrafttræden. Det vil være mest hensigtsmæssigt, at tidspunktet for lovens ikrafttræden fastsættes af ministeren, således at lovforslaget og samtlige nye bekendtgørelser kan træde i kraft samtidig. Det er begrundet i, at der kan opstå tidskrævende og evt. uforudsete problemstillinger i forbindelse med udarbejdelse af bekendtgørelserne, bl.a. notifikationer i EU, som kan medføre, at en fast ikrafttrædelsesdato vil være uhensigtsmæssig. De nuværende regler vil således være gældende indtil den vedtagne nye dyreværdslov og bekendtgørelserne sættes i kraft.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser og specifikke emner

Lovens navn (lovforslagets titel)

Det Veterinære Sundhedsråd finder, at lovens tidligere/oprindelige navn, Dyreværnsloven, bør opretholdes. Rådet finder, at ordet dyreværn signalerer en grundlæggende holdning om beskyttelse af dyr mod mishandling, vanrøgt og anden unødigt lidelse, som det er vigtigt at signalere i lovens navn. Alternativt finder Rådet, at navnet ”Dyrebeskyttelsesloven” favner begreber dyreværn, dyrevelfærd og dyreetik og samtidig er genkendeligt i international sammenhæng.

Miljø- og Fødevareministeriet bemærker, at det af lovforslagets bemærkninger fremgår, at det findes hensigtsmæssigt at ændre Dyreværnslovens titel til Dyrevelfærdsloven. Dyrevelfærdsloven signalerer, at både holdningen til, hvordan dyr skal behandles, og den videnskabelige viden om dyrs adfærd har udviklet sig over tid. Inkluderingen af hensynet til dyrenes adfærdsmæssige behov er grundlaget for at ændre lovens titel til Dyrevelfærdsloven. Ministeriet mener således, at begrebet ”dyreværn” er indeholdt i begrebet ”dyrevelfærd”.

Lovens formål og anvendelsesområde (lovforslagets § 1)

Det Veterinære Sundhedsråd foreslår lovforslagets § 1 ændret til: ”Loven har til formål at sikre varetagelsen af dyreværnshensyn, dyrevelfærdsmæssige og dyreetiske hensyn.”

Dyrenes Beskyttelse (DB) anfører, at der er mere dyreværn knyttet til begrebet ”dyrevelfærd”, så hensigten med formuleringen er bestemt sympatisk. Samtidig mener DB ikke, at den foreslåede formålsparagraf afspejler ambitionen for en moderne dyrevelfærdslov. Forslaget er rent mekanisk og indeholder end ikke ordene/begreberne ”god dyrevelfærd”, ”dyrebeskyttelse”, ”respekt” og ”dyreetik”. DB henviser til dyrevelfærdslove i blandt andet Sverige og Norge.

Det er Miljø- og Fødevareministeriets opfattelse, at de af Dyrenes Beskyttelse anførte begreber allerede er indeholdt i lovforslagets formålsparagraf om, at loven skal varetage såvel dyrevelfærdsmæssige som dyreetiske hensyn.

Ministeriet mener, at dyreværn/dyrebeskyttelse er indeholdt i begrebet ”dyrevelfærd” og fastholder således formuleringen af lovforslagets § 1. Det er dog nu præciseret i lovbemærkningerne, at dyreværn er indeholdt i dyrevelfærd.

Det Dyreetiske Råd (Rådet) anfører, at dyreetik er et komplekst emne, og at det vil være afgørende for, hvordan formålsparagraffens hensyn til dyreetiske hensyn, anvendes.

Landbrug & Fødevarer (L&F) udtrykker stor bekymring for forslaget om at medtage dyreetiske hensyn i forslagens formålsbestemmelse. L&F mener, at det er afgørende, at dyrevelfærds- og dyreetiske hensyn holdes adskilt, og at dyreværnsloven alene beskæftiger sig med de dyrevelfærds-mæssige forhold. L&F mener derfor, at dyreetiske forhold skal udgå af formålsbestemmelsen, og finder, at den gældende praksis, hvor regler med et dyreetisk sigte er fastsat ved særlove, fortsat bør være gældende.

Dansk Pelsdyravlerforening finder, at inkludering af dyreetik er en væsentlig ændring, idet dyreetik ikke eksplicit fremgår af dyreværnsloven, samt at gældende regler, der er baseret på dyreetiske hensyn, er blevet fastsat i særlove. Ændringen betyder, at det vil være muligt at udstede bekendtgørelser alene baseret på dyreetiske betragtninger. Den nuværende praksis med særlovgivning sikrer en grundigere politisk vedtagelsesproces, hvilket er ønskeligt ved lovgivning om moralske spørgsmål. For det andet medfører sammenblandingen af dyrevelfærd og etik, at loven skal spænde over to videnskaber, der er så vidt forskellige. Dansk Pelsdyravlerforening opfordrer til, at dyreetiske hensyn udgår af formålsbestemmelsen.

Privatpersonen Michael Møllgaard finder det kryptisk, at det bliver muligt at udstede bekendtgørelser i medfør af lovforslaget, der primært tager hensyn til dyreetik, og efterlyser eksempler.

Miljø- og Fødevareministeriet skal hertil anføre, at det foreslås, at der som noget nyt i forhold til den gældende dyreværnslov, indføres en formålsbestemmelse, hvor det fastslås, at loven både tager sigte på dyrenes velfærd, men også på dyreetiske hensyn. Dyreværnsloven har ikke hidtil kunnet danne grundlag for fastsættelse af bestemmelser med et dyreetisk sigte, hvorfor sådanne bestemmelser hidtil har skullet fastsættes ved særskilt love eller ændring af dyreværnsloven. Eksempler på bestemmelser af dyreetisk karakter er lov om forbud mod slagting og aflivning af drægtige produktionsdyr og heste i den sidste tiendedel af drægtighedsperioden, lov om forbud mod markedsføring m.v. samt indførsel og udførsel af skind og skindprodukter fra hunde og katte samt dyreværnslovens § 3 a om forbud mod seksuel omgang eller seksuelle handlinger med dyr. Hovedformålet med det foreliggende lovforslag har været at opnå en klar og overskuelig struktur på området, således at dyrevelfærdsloven udgør en rammelov med bemyndigelse til at udstede regler. Samfundsdebatten har udviklet sig i retning af, at ikke alene dyreværn, men også dyreetik indgår som væsentlige elementer i forbindelse med dyrs velfærd. Ministeriet finder det derfor hensigtsmæssigt, at dyrevelfærdslovens anvendelsesområde også inddrager dyreetiske aspekter.

Det bemærkes, at de enkelte bemyndigelser har et indhold og rækkevidde, som afgrænser, hvad der kan fastsættes regler om - også i forhold til dyreetiske aspekter.

Ministeriet skal bemærke, at udstedelse af bekendtgørelser altid underkastes offentlig høring, hvor interessenterne har mulighed for at fremføre deres synspunkter.

Generelle bestemmelser om behandling og pasning af dyr (lovforslagets § 2 og § 3)

Dyrenes Beskyttelse (DB) foreslår, at formuleringen i lovforslagets § 2 bliver 'levende og sansende væsener' (dvs. sentient beings), jf. EU-lovgivning og Lissabon-traktaten. Med hensyn til lovforslagets § 3 anfører DB endvidere, at det ikke er rimeligt at "rangordne" dyr, således at dyr, der rangerer højest, har krav på mere beskyttelse end lavere rangerende dyr, og opfordrer til, at "graden af udvikling" slettes fra lovbemærkningerne.

Det Dyreetiske Råd (rådet) anfører, at ordet "angst", som anvendes i forslagens § 2, i dag relaterer sig mere til sygelige tilstande, mens frygt relaterer sig til stimulationer/stimuli, som af individet opfattes som farlige eller potentielt farlige, og som må antages at være det, som dyrene skal beskyttes imod, jf. § 2. Rådet anbefaler således, at ordet "angst" erstattes med ordet "frygt". Rådet finder, at formuleringen "graden af udvikling" er både uklar, unødvendig og uhensigtsmæssig, og at en sådan formulering kan fremme en forskelsbehandling af dyr, der ikke hviler på den viden om dyrenes behov, som der ellers lægges op til. Rådet finder til gengæld, at det bør overvejes at inddrage hensyn til udviklingsstadier af fostre og æg indtil fødsel/klækning.

Miljø- og Fødevareministeriet bemærker, at dyreværnslovens § 1 senest blev ændret ved lov nr. 645 af 8. juni 2016, hvor ordlyden af bestemmelsen blev ændret til "Dyr er levende væsener [...]". Af betænkningen¹ til lovændringen fremgår, at det i dag implicit fremgår af dyreværnslovens generelle bestemmelser (§§ 1-3), at alle dyr er levende, følede væsener og skal behandles som sådan.

Det er Miljø- og Fødevareministeriets opfattelse, at begrebet "angst" dækker bredere end det af Det Dyreetiske Råd foreslåede "frygt". Ifølge lovforslagets § 2 skal dyr således beskyttes mod smerte, lidelse, angst, varigt men og væsentlig ulempe, hvilket er en videreførelse af den gældende dyreværnslovs § 1. Det er Miljø- og Fødevareministeriets opfattelse, at begrebet "angst" omhandler situationer, hvor et dyr er bange, fordi det er blevet udsat for en konkret trussel, men at begrebet "angst" samtidig indeholder situationer, hvor et dyr er blevet udsat for forhold, der betyder, at det generelt giver udtryk for angst.

Det er således Miljø- og Fødevareministeriets opfattelse, at den hidtidige formulering af dyreværnslovens § 1 bør videreføres som foreslået i § 2 i forslag om dyrevelfærdsloven.

Med hensyn til forslaget i dyrevelfærdslovens § 3, som viderefører dyreværnslovens § 2, skal ministeriet anføre, at der ved vurderingen af dyreværnslovens § 2 er taget hensyn til dyrets art, graden af udvikling, tilpasning og tamhed. Graden af udvikling er forstået som dyrets placering i det zoologiske system – hvirveldyr eller ikke-hvirveldyr – og ikke som udviklingsstadier (fostre) indtil fødsel/klækning. Lovforslaget har som sit udgangspunkt at omstrukturere den gældende dyrevelfærdslovgivning, så lovgivningen bliver mere fleksibel og tilgængelig. En udvidelse af anvendelsesområdet til også at omfatte tidligere udviklingsstadier (fostre) har således ikke været intentionen med den foreslåede lovændring. Ligeledes har det ikke været hensigten at udvide anvendelsesområdet til dyrearter, hvor der efter Miljø- og Fødevareministeriets opfattelse ikke er tilstrækkelig dokumentation for dyrenes smerteopfattelse og adfærdsmæssige behov, hvorfor Miljø- og Fødevareministeriet for indeværende ikke finder, at der er grundlag for at ændre anvendelsesområdet i § 3 i lovforslaget, som viderefører den gældende dyreværnslovs § 2.

Seksuelle handlinger med dyr (lovforslagets § 4)

Det Dyreetiske Råd anfører, at man finder, at det er uklart om den gældende dyreværnslovs § 4, stk. 1, kun forbyder handlinger, hvor der er tale om menneskers seksuelle tilfredsstillelse i en eller anden form, eller om også handlinger, der alene er rettet mod dyrets seksuelle tilfredsstillelse i en eller anden form, er omfattet.

Hestens Værn mener, at loven, herunder for så vidt angår seksuel omgang med dyr m.v., skal gælde for alle uanset alder.

Det fremgår af lovforslagets § 4, stk. 1, at det er forbudt at have seksuel omgang med eller foretage seksuelle handlinger med dyr, jf. dog stk. 2. Miljø- og Fødevareministeriet skal hertil bemærke, at enhver seksuel omgang eller handling med dyr, som ikke er omfattet af undtagelsen i stk. 2, er forbudt.

Miljø- og Fødevareministeriet bemærker endvidere, at overtrædelse af forbuddet mod seksuel omgang med dyr kan straffes med bøde eller fængsel indtil 4 måneder, jf. lovforslagets § 61, stk. 4, med mindre højere straf er forskyldt efter stk. 1-3. Børn under den kriminelle lavalder kan ikke stilles strafferetligt til ansvar for deres handlinger.

Kraftmaskiner (lovforslagets § 8)

Den Danske Dyrlægeforening (DDD) henstiller til at bevare den gældende dyreværnslovs § 15 om bemyndigelse til at fastsætte regler om, at kraftmaskiner ikke må anvendes ved forløsning af dyr, medmindre maskinen er godkendt af ministeren, og ministeren kan fastsætte regler om

---

¹ Betænkning over Forslag til lov om ændring af dyreværnsloven (L 137), afgivet 18. maj 2016
<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=181512>

typogodkendelse. DDD henstiller til, at man bibeholder muligheden for at anvende de godkendte fødselshjælpere ved at bibeholde den nuværende lovtekst.

Miljø- og Fødevareministeriet bemærker, at det med lovforslagets § 8 (høringsudkastets § 14) foreslås, at kraftmaskiner ikke må anvendes ved forløsning af dyr. Forbuddet mod anvendelse af kraftmaskiner ved forløsning af dyr i lovforslagets § 8 erstatter således forbuddet i § 3, nr. 5, i lov om værn for dyr, jf. lovbekendtgørelse nr. 335 af 8. juli 1983. Dyreværnslovens § 15, stk. 1, videreføres ikke med lovforslaget, idet bemyndigelserne i § 15, stk. 1, ikke er udnyttet, og det vurderes ikke, at der fremover vil være behov for at fastsætte sådanne regler om godkendelse.

På baggrund af en udtalelse fra Det Veterinære Sundhedsråd af juli 1987 er det Miljø- og Fødevareministeriets opfattelse, at mekaniske fødselshjælpere, der højst kan yde en trækraft på 165 kg og har en sikkerhedsanordning, som sikrer, at denne trækraft ikke overskrides, ikke kan betegnes som kraftmaskiner. Kraftmaskiner, som ikke har en sikkerhedsanordning, og som kan yde en trækraft på mere end 165 kg, er således efter ministeriets opfattelse omfattet af forbuddet. Det er ministeriets vurdering, at det kun er ved forløsning af større dyr, som f.eks. kreaturer, at anvendelse af mekaniske fødselshjælpere er relevant. Den trækraft, en mekanisk fødselshjælper højst må yde, skal derfor ses i forhold til disse større dyr. Fødselshjælpere som er lovlige i dag vil således fortsat være lovlige.

Udformning og anvendelse af genstande, der påfører dyr elektriske stød eller anden væsentlig ulempe (lovforslagets § 13)

Privatpersonen Michael Møllgaard stiller spørgsmålstejn ved, om bemyndigelsen både kan angå genstande som f.eks. drivstave, og elektriske hegn.

Miljø- og Fødevareministeriet bemærker, at bemyndigelsen omfatter regler om eller forbud mod genstande, der kan påføre dyr elektriske stød eller anden væsentlig ulempe. Bemyndigelsen påtænkes i første omgang anvendt i forbindelse med en ny lov om malkekvæg, hvori forbuddet mod anvendelse af stødgivende elektriske aggregater til at styre kreaturers adfærd vil blive videreført. Ligeledes vil bemyndigelsen blive anvendt til at videreføre bestemmelsen om, at det er tilladt at anvende stødgivende elektriske hegn omkring marker og drivgange til kreaturer på græs. Det er nu præciseret i lovforslagets bemærkninger til § 13, at også elektriske hegn er omfattet af bemyndigelsen.

Udendørs hold af dyr, herunder tilsyn med dyr på græs (lovforslagets § 9 og § 20)

Det Dyreetiske Råd (Rådet) kan tilslutte sig, at ministeren kan fastsætte regler om hyppigere tilsyn af visse dyr, både ved indendørs hold og når dyrene er på fold eller græs. Rådet peger i sin Udtalelse om brug af dyr til rewilding ved naturforvaltning på behovet for at sikre tilstrækkelig overvågning af udegående dyr i kritiske perioder. Rådet ser i forlængelse heraf frem til, at bemyndigelsen anvendes og peger på, at det kan være relevant også at stille lovmæssigt krav om at udarbejde en forvaltningsplan ved udsætning af dyr i rewilding-projekter. Rådet bemærker, at det i sin Udtalelse om brug af dyr til rewilding ved naturforvaltning peger på en række potentielle problemområder ved hold af udegående dyr, og hvor dyr kan være af andre arter end kvæg og heste. Rådet tilslutter sig derfor muligheden for at fastsætte regler for udendørs hold af landbrugsdyr og heste generelt.

Dyrenes Beskyttelse (DB) ser positivt på tiltagene om bemyndigelser vedr. indhold, omfang og hyppighed af dyreejers/dyrlægers tilsyn samt registrering af døde dyr. DB mener dog, at der skal sikres mindst 1 dagligt tilsyn af dyr, herunder heste på græs, også med tanke på forsvarligt tilsyn af dyr i tiden omkring fødsel. DB mener, at der i perioder kan være behov for ekstra tilsyn af græssende dyr på f.eks. naturarealer. Det vil typisk gøre sig gældende en våd vinter, hvor der kan mangle tørre liggearealer til dyrene, men kan også omfatte perioder med ekstrem varme og tørke (i.e. i særligt kritiske perioder). Endvidere imødeser DB en regulering af forhold for udegående dyr (under forskellige årstider) på bekendtgørelsesplan. DB mener, at der er brug for regulering på tværs af dyrearter, som bl.a. fastsætter bestemmelser for hold af dyr i hhv. sommer- og vinterperioden.

Dyrefondet havde gerne set, at bestemmelsen i lovforslagets § 9 (høringsudkastets § 10) om, at dyr skal tilses mindst en gang om dagen havde omfattet alle dyr, også de fritgående dyr på græs eller lignende, da et jævnlige tilsyn er et alt for upræcist begreb efter Dyrefondets opfattelse.

Hestens Værn mener, at alle dyr skal tilses mindst en gang dagligt, som det er gældende i nuværende lovgivning vedrørende heste. Hestens Værn foreslår desuden, at bestemmelsen i § 13, stk. 2, i lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg, hvorefter kreaturer skal holdes på stald ved ekstreme vejr-situationer, med lovforslaget bør udvides til også at gælde for heste og andre udegående dyr.

Landbrug & Fødevarer (L&F) finder, at ministerens bemyndigelse til f.eks. at fastlægge krav til udegående dyr i lovforslagets kapitel 2 (høringsudkastets kapitel 3) bør begrænses til de specifikke dyrearter, og at der helt principielt skal gennemføres en lovændringsproces, såfremt ministerens bemyndigelse skal udvides til at omfatte andre dyrearter.

L&F anerkender behovet for at udegående dyrs forhold sikres forsvarligt, såfremt der ikke er læskur eller bygning til rådighed. L&F anmoder dog om, at der åbnes op for, at landmanden ved hjælp af forskellige managementmuligheder kan opfylde dyrenes behov end blot gennem de naturgivne forhold. L&F foreslår således bestemmelsen i lovforslagets § 20, stk. 2, udvidet og ændret til følgende:

”Ministeren kan fastsætte regler om, at landbrugsdyr og heste af bestemte racer og krydsninger heraf kan holdes ude døgnet rundt i vinterperioden og i perioder med vinterlignende vejr uden adgang til læskur eller bygning, såfremt de naturgivne forhold tillader det eller landmanden ved hjælp af andre managementmæssige tiltag sikrer dyrenes behov.”

Økologisk Landsforening (ØL) finder det vigtigt, at muligheden for at undlade læskur ikke kun er til stede, hvis de naturgivne forhold tillader det. Det skal også være muligt for landmanden at kunne varetage dyrenes behov via pasning. Der kan f.eks. være tale om at sikre strøede hvilearealer og læ ved opstilling af bigballe.

ØL så endvidere gerne, at man undlader at skrive, at dyrene skal være af bestemte racer eller krydsninger. Det væsentlige er, at dyrets fysik og konstitution gør, at det er egnet til at gå ude året rundt, og at dyrene har adgang til egnede arealer og forhold på arealerne. Det er ikke hensigtsmæssigt, at landmændene skal kunne dokumentere dyrets oprindelse og genetik.

ØL foreslår følgende ordlyd for lovforslagets § 20, stk. 2:

”Stk. 2. Ministeren kan fastsætte regler om, at landbrugsdyr og heste kan holdes ude døgnet rundt i vinterperioden og i perioder med vinterlignende vejr uden adgang til læskur eller bygning, såfremt de naturgivne forhold tillader det, eller ved landmanden ved hjælp af andre pasningsmæssige tiltag end læskur sikrer dyrenes behov.”

ØL henleder endvidere opmærksomheden på, at ordlyden i direktivet om beskyttelse af dyr, der holdes til landbrugsformål (98/58/EF), er ”Dyr, der holdes udendørs, skal når det er nødvendigt *og muligt*, være beskyttet mod vejr og vind [...]”. Foreningen understreger, at dette ikke er for at sætte spørgsmålstegn ved, at dyrenes behov skal imødekommes, men at såfremt dyrevelfærdsloven kan spille ind på KO-afgørelser, så er det vigtigt for foreningen, at danske landmænd ikke har risiko for en KO-sanktion på et skrappe grundlag end deres udenlandske kollegaer.

Miljø- og Fødevareministeriet bemærker, at det i første omgang er hensigten at fastsætte de gældende regler om tilsyn i artsspecifikke bekendtgørelser med hjemmel i den foreslåede § 10. Der er således ikke for tiden planer om at fastsætte nye regler om tilsyn.

Miljø- og Fødevareministeriet bemærker endvidere, at det i første omgang er hensigten at fastsætte de gældende regler om udegående dyr i artsspecifikke bekendtgørelser med hjemmel i den foreslåede § 20. Bestemmelsen er en udvidelse i forhold til § 20, 2. pkt., i lov om hold af heste og skal ses i lyset af, at praktiske erfaringer eller ny videnskabelig viden i fremtiden kan vise et behov for at fastsætte krav om adgang til læskur eller bygning for andre dyrearter end heste. Miljø- og Fødevareministeriet henleder desuden opmærksomheden på Det Veterinære Sundhedsråds

Supplerende udtalelse vedr. udendørs hold af dyr samt fodring af disse af 15. juni 2018, hvoraf det fremgår, at Rådet finder, at det ikke er muligt managementmæssigt at sikre dyr i overensstemmelse med deres behov på arealer, hvor de naturlige forhold ikke er af en beskaffenhed, som yder dyrene en høj grad af både læ og beskyttelse mod nedbør, og der ikke er etableret læskur eller bygning, hvor alle dyr på samme tid kan hvile på et passende tørt leje. Miljø- og Fødevareministeriet fastholder således formuleringen af lovforslagets § 20.

Miljø- og Fødevareministeriet bemærker endelig, at det i forbindelse med KO-kontrol vurderes om, der foreligger en overtrædelse af EU-bestemmelser og ikke af de nationale bestemmelser, der gennemfører EU-regler. Det er således de samme KO-bestemmelser, der kontrolleres i alle medlemslande.

Ophævelse af lovkravet i dyreværnslovens § 4, stk. 2, og inddragelse af interessenter (lovforslagets § 19 og § 60)

Dyrenes Beskyttelse (DB) ønsker et paradigmeskifte i synet på forskellige interessenter. DB mener ikke, at landbruget med en moderne dyrevelfærdslov kan opretholde sin særstatus, hvorved andre legitime interessenter diskrimineres. Da dyrene ikke kan tale deres egen sag, finder DB, at det må være rimeligt, at f.eks. dyreværnsforeninger, som alene har til formål at tjene dyrenes tarv, og ikke kommercielle, produktionsøkonomiske hensyn m.v., gives samme vilkår. DB ønsker andre relevante interessenter, som dyreværnsforeninger, nævnt i lovforslagets § 19, stk. 2. Generelt mener DB, at interessenter bør inddrages tidligst muligt i overvejelserne om ændring af eksisterende lovgivning eller initiativtagning til ny lovgivning, også udover det, der fremgår af lovforslagets § 60 (høringsudkastets § 61). DB finder, at det er alt for sent først at blive inddraget i officielle høringer, og at det er afgørende at blive inddraget så tidligt som overhovedet muligt ved de allerførste ideer, tanker og overvejelser om ny lovgivning. DB forbeholder sig ret til at være initiativtager hertil. DB anfører endelig, at Lovkompasset – udover tidlig inddragelse af interessenter og lange høringsfrister til ny lovgivning - også stiller krav om politisk ansvarlighed for at sikre kontinuitet på dyrevelfærdsområdet, uanset skiftende regeringer, og DB ønsker dette indskrevet i lovbemærkningerne.

DOSO anfører, at det ikke er rimeligt at landbrugets organisationer skal have mulighed for på forhånd at blive inddraget i drøftelserne, når der skal fastsættes regler for produktionsdyrenes ve og vel. Landmændene og dyrene er lige parter i sådanne diskussioner, og sidstnævnte repræsenteres af dyreværnsorganisationerne, som naturligvis skal inddrages på lige fod med landbrugets organisationer. Muligheden for at komme til orde senere i forløbet (jf. lovforslagets § 60) er ikke tilstrækkelig. Det er ikke meget et høringssvar kan ændre, når en lovtæst først foreligger. I forbindelse med overgangsordninger for landbruget er det også rimeligt, at dyreværnsorganisationerne er med i første række når begrebet ”rimelig tid” skal diskuteres.

Det Dyreetiske Råd (DDR) tilslutter sig forslaget i § 19 om, at landbrugets organisationer inddrages, hvis reglerne vil være af indgribende betydning, og at der fastsættes passende overgangsordninger. Rådet vurderer, at det ofte kan være for sent først at blive inddraget i høringsfasen, og at forslaget dermed giver en skævvridning mellem interesseorganisationerne. Rådet anbefaler derfor, at organisationer, der varetager dyrenes interesser, også inddrages tidligere i forløbet på samme vilkår som landbrugets organisationer, og mener, at dette måske kan gøres ved at tilføje ”dyrevelfærdsorganisationer og andre organisationer, der særligt berøres af reglerne” til lovforslagets § 19, stk. 2, og slette lovforslagets § 60.

Dyrefondet angiver, at man mener, at der ikke bør ske forringelser af dyreværnsorganisationers eller andres høringsret, som vi kender den i dag.

Den Danske Dyrlægeforening (DDD) ønsker, at der i lovforslagets § 19, stk. 2, om inddragelse af landbrugets organisationer tilføjes ”andre relevante interessenter”.

Landbrug & Fødevarer (L&F) finder det bekymrende, at § 4, stk. 2, ophæves og havde helst set bestemmelsen videreført. L&F er opmærksomme på, at det er en forudsætning for at gennemføre en forenkling af dyrevelfærdslovgivningen og finder, at der som minimum skal kompenseres for dette

gennem indførelse af kravet om tidlig inddragelse af erhvervet forud for udarbejdelsen af forslag til regler, og at dette skal suppleres af en praksis for orientering af Folketinget i forbindelse med høring over ny eller ændret lovgivning (administrative forskrifter) af indgribende karakter. L&F gør opmærksom på vigtigheden af, at forslag til nye, indgribende regler altid følges op af grundige erhvervsøkonomiske beregninger.

Hestens Værn mener, at det ved fremtidig ændring af gældende regler og love skal sikres, at dyreværnsorganisationerne sidestilles med landbrugets organisationer, så alle høres samtidigt og i god tid. Foreningen mener, at dyreværnsorganisationerne bør inddrages på lige fod med landbruget i den foreslåede § 19, stk. 2.

Landsforeningen Forsøgsdyrenes Værn anfører, at det ikke er rimeligt, at dyreværnsorganisationer ikke inddrages på samme tidlige tidspunkt som landbrugsorganisationer. Foreningen mener, at dette er en besynderlig og kritisabel skævvridning, hvor ministeriet vægter landbrugets interesser højere end hensynet til dyreværnsinteresser.

Danske Svineproducenter anfører, at der i den generelle høringsbestemmelse i § 60 bør tilføjes, ”landbrugets organisationer” efter ”dyrevelfærdsorganisationer”.

Miljø- og Fødevareministeriet bemærker, at dyreværnslovens § 4, stk. 1, bemyndiger ministeren til at fastsætte regler om dyrs opholdsarealer og opholdsrum og om inventaret heri, herunder, at opholdsrum og inventar skal godkendes, før det tages i brug. Det fremgår af dyreværnslovens § 4, stk. 2, at regler vedrørende dyr i landbruget, der ikke beror på en forpligtelse af international karakter, alene kan fastsættes efter dyreværnslovens § 4, stk. 1, når de er af mindre indgribende betydning. Bestemmelsen foreslås ikke videreført. Af dyreværnslovens § 4, stk. 4, fremgår, at fastsættelse af regler efter stk. 1, fastsættes efter forhandling med miljø- og fødevareministeren og de organisationer, der særligt berøres af reglerne. Miljø- og Fødevareministeriet skal bemærke, at bestemmelsen i lovforslagets § 19, stk. 2, skal ses i sammenhæng med den foreslåede ophævelse af dyreværnslovens § 4, stk. 2. Bestemmelsen i § 4, stk. 2, har betydet, at en række nationale bestemmelser vedrørende hold af landbrugsdyr er blevet fastsat i forskellige love, og ikke ved administrative forskrifter, fordi de har haft indgribende karakter og ikke har indebåret en international forpligtelse.

Med lovforslaget ophæves dyreværnslovens § 4, stk. 2, så også indgribende regler, der ikke beror på en international forpligtelse, kan fastsættes ved administrative forskrifter. Dyrevelfærd og -adfærd er genstand for løbende videnskabelig forskning, der afstedkommer behov for at ændre reglerne. Ændringer af den gældende lovgivning er tidskrævende, fordi der skal gennemføres en lovproces, og det tager således uforholdsmæssig lang tid, at foretage tilpasninger, som følger den nyeste viden. Ekspertgruppen, der er nedsat med henblik på at udmønte lovkompasset på dyrevelfærdsområdet, har således vurderet, at der med ophævelse af dyreværnslovens § 4, stk. 2, opnås en mere overskuelig og fleksibel lovgivning, som er baseret på en rammelov med bemyndigelser til at udstede dyreartsspecifikke bekendtgørelser, som foreslået af ekspertpanelet.

Samtidig forudsætter ophævelsen af § 4, stk. 2, efter Miljø- og Fødevareministeriets opfattelse, at der sikres en fortsat inddragelse af landbrugets organisationer i lovgivningsprocessen på et tidligt tidspunkt, ligesom det foreslås, at dette suppleres med en praksis for orientering af Folketinget. Den foreslåede § 19, stk. 2, viderefører indholdsmæssigt dyreværnslovens § 4, stk. 4. Den foreslåede § 19, stk. 2, har således til hensigt at sikre fortsat inddragelse af landbrugsorganisationer, hvis medlemmer direkte kan blive berørt af de erhvervsøkonomiske konsekvenser af ny lovgivning. Der er foretaget en sproglig justering af lovforslagets § 19, stk. 2, i forhold til høringsudkastet.

Lovforslagets § 60, der viderefører dyreværnslovens § 27, sikrer, at dyrevelfærdsorganisationer og andre organisationer, der særligt berøres af reglerne, inddrages i forbindelse med fastsættelsen af regler. Det bemærkes, at denne bestemmelse ikke er begrænset til regler i landbruget eller om dyrs opholdsarealer og opholdsrum og om inventaret heri. Miljø- og Fødevareministeriet har med strukturændringen ikke fundet anledning til at foreslå et skærpet krav til inddragelse af

dyrevelfærdsorganisationerne, men disse vil blive inddraget i samme omfang som hidtil, jf. den foreslåede § 60. Der er dog foretaget en sproglig justering af bestemmelsen.

For så vidt angår bestemmelsen i lovforslagets § 60 bemærker Miljø- og Fødevarerministeriet, at den foreslåede formulering også vil omfatte landbrugsorganisationer, når disse særligt berøres af reglerne, og de vil derfor lige som nu blive inddraget inden, der fastsættes regler på dyrevelfærdsområdet.

Med hensyn til forslaget om, at det i bemærkningerne til lovforslaget yderligere skal anføres, at der er behov for at sikre kontinuitet på dyrevelfærdsområdet, skal Miljø- og Fødevarerministeriet bemærke, at lovgivningen ikke ændres alene på baggrund af, at der dannes en ny regering, og at der efter ministeriets vurdering hidtil har været kontinuitet i lovgivningen på området. Miljø- og Fødevarerministeriet finder ikke anledning til at beskrive dette yderligere i lovforslagets bemærkninger.

Miljø- og Fødevarerministeriet bemærker, at L&F er bekymret for ophævelsen af dyreværnslovens § 4, stk. 2, men finder, at der som minimum kan kompenseres for dette ved tidlig inddragelse af landbrugets organisationer og orientering af Folketinget ved udstedelse af administrative forskrifter af indgribende karakter, således som det fremgår den foreslåede § 19, stk. 2. Ministeriet skal endvidere bemærke, at der i forbindelse med udstedelse af administrative forskrifter ifølge Erhvervsministeriets Retningslinjer altid skal foretages en vurdering af de administrative og økonomiske byrder for erhvervet.

Hov- og klovpleje (lovforslagets § 15)

Arbejdsgiverne opfordrer til, at beskæring eller anlæggelse af beslag kun må foretages af personer, der har den relevante faglige uddannelse hertil, og at der fastsættes krav til uddannelsen.

Landbrug & Fødevarer (L&F) finder, at ministerens bemyndigelse til f.eks. at fastlægge krav til hov- og klovpleje i høringsudkastets kapitel 4 (nu del af lovforslagets kapitel 2) bør begrænses til de specifikke dyrearter, og at der helt principielt skal gennemføres en lovændringsproces, såfremt ministerens bemyndigelse skal udvides til at omfatte andre dyrearter.

Miljø- og Fødevarerministeriet bemærker, at det pt. ikke er hensigten, at fastsætte nærmere krav om uddannelse til personer, som foretager beskæring eller anlæggelse af beslag. Lovforslaget giver dog mulighed for, at der kan fastsættes sådanne regler, hvis det vurderes hensigtsmæssigt.

Miljø- og Fødevarerministeriet bemærker endvidere, at bemyndigelsen på nuværende tidspunkt vil blive udnyttet til at fastlægge de nugældende krav til hov- og klovpleje for malkekvæg og heste, men at bemyndigelsen i den foreslåede udformning er fremtidssikret således, at der, såfremt der skulle opstå behov herfor, vil kunne fastsættes krav for andre dyrearter.

Uddannelseskrav om dyrevelfærd (lovforslagets § 21)

Dyrenes Beskyttelse (DB) mener, at den gældende § 7, stk. 2, i dyreværnsloven bør videreføres med lovforslaget. DB finder, at der ikke bør ske nogen form for slækkelse af uddannelseskrav for den besætningsansvarlige og andre, der beskæftiger sig med landbrugsmæssigt hold af dyr. DB henviser i øvrigt til sit høringssvar af 30. oktober 2018 vedrørende høring i forbindelse med udstedelse af bekendtgørelse om uddannelse m.v. af personer, der er ansvarlige for driften af minkfarme, samt uddannelse af personer, der fører direkte tilsyn med aflivning af pelsdyr i pelsdyrfarme.

Miljø- og Fødevarerministeriet bemærker, at høringssvaret af 30. oktober 2018 angik udkast til ændring af krav om uddannelse af personer, der er ansat i minkfarme. Miljø- og Fødevarerministeriet bemærker, at denne bekendtgørelsesændring er aftalt under Veterinærforlig III og er ikke en del af nærværende lovforslag.

Miljø- og Fødevarerministeriet skal endvidere bemærke, at høringsudkastets § 21 og § 24 er blevet samlet i en bestemmelse (lovforslagets § 21).

Aflivning af dyr (lovforslagets § 25)

Dyrefondet ønsker, at der i lovforslagets § 25 (høringsudkastets § 25) opretholdes et forbud mod drukning, og at forbuddet ikke flyttes til en bekendtgørelse, idet drukning er en uacceptabel aflivningsform.

Det Dyreetiske Råd kan tilslutte sig, at dyreværnslovens § 13, stk. 1, 2. pkt. om forbud mod aflivning ved drukning ikke videreføres i en form, hvor dette gælder alle dyrearter. Rådet udtrykker dog samtidig bekymring for, om dette vil stille hvirvelløse endnu ringere end i dag, når deres interesser skal afvejes mod hensyn til mennesker. Forskningen på hvirvelløse dyrs velfærd er stigende i disse år, og Rådet opfordrer derfor til, at denne udvikling følges nøje, så lovgivningen om nødvendigt kan tilpasses ny viden.

Dyrenes Beskyttelse giver udtryk for, at de er modstander af, at forbud mod drukning ikke længere fremgår direkte af loven. De mener, at tvivlen bør komme dyrene til gode, og at der således lægges op til en forringelse af eksisterende lovgivning på området. Dyr, der kan drukne, bør omfattes af et sådant forbud, herunder også hvirvelløse dyr, som f.eks. insekter og snegle, uanset at der ikke p.t. måtte forefindes videnskabelig dokumentation for, at disse føler smerte og lidelse ved drukning.

Endvidere er Dyrenes Beskyttelse bekymret for retorikken, omtale og italesættelse af begrebet ”skadedyr”, og effektivitet i skadedyrsbekæmpelse vejer tungere end (dyrevelfærds-mæssige) hensyn til dyret. Alle dyr bør være omfattet af forsvarlig dyrebeskyttelse, som reguleret i dyrevelfærdsloven m.v.

Miljø- og Fødevareministeriet bemærker, at bemyndigelsen i § 25, stk. 2, vil blive brugt til i bekendtgørelsesform at fastsætte et forbud mod at aflive hvirveldyr, undtagen fisk, ved drukning. For en række dyr, f.eks. insekter og snegle, ses der ikke at være videnskabelig dokumentation for at disse føler smerte og lidelse ved drukning. Såfremt der senere kommer videnskabelig dokumentation for andre dyrearters mulige evne til at føle smerte og lidelse ved drukning, kan der i takt hermed fastsættes regler.

Miljø- og Fødevareministeriet bemærker endvidere, at formålet med lovforslaget helt grundlæggende er at gennemføre en forenkling af lovgivningsstrukturen på dyrevelfærdsområdet, og en vigtig forudsætning for at kunne gøre dette er at muliggøre en bredere anvendelse af bemyndigelser, hvilket vil gøre sig gældende ikke kun i relation til lovforslagets § 25, men også i relation til lovforslagets øvrige bestemmelser. Formålet med lovforslaget er således ikke at indføre en indholdsmæssig forringelse af reguleringen på dyrevelfærdsområdet.

Miljø- og Fødevareministeriet bemærker endvidere, at lovforslagets § 25 også regulerer aflivning af skadedyr som led i skadedyrsbekæmpelse. Det er ikke muligt entydigt at definere skadedyr, da betegnelsen anvendes om en betydelig og varierende mængde dyrearter, og da betegnelsen i høj grad er tidsbestemt og varierer efter samfundsudviklingen i lyset af, hvilke dyr der aktuelt kan frembyde risiko for især menneskers og dyrs sundhed m.v.

Aflivning af skadedyr bør ske ud fra grundnormen i forslaget § 25, stk. 1, hvorefter dyret skal aflives så hurtigt og så smertefrit som muligt. Hensynet til effektivitet i skadedyrsbekæmpelsen vil imidlertid i praksis ofte veje tungere end hensynet til skadedyret.

Når der henses til skadedyrsbegrebets diffuse og dynamiske omfang, er det Miljø- og Fødevareministeriets opfattelse, at der kan opstå behov for at kunne fastsætte nærmere regler for aflivning af skadedyr. Dette giver den foreslåede § 25, stk. 2, mulighed for, idet der således vil kunne fastsættes regler, hvis der f.eks. opstår behov for hurtigt at kunne fastsætte regler for at imødegå et pludseligt opstået problem eller for at forbyde en dyrevelfærds-mæssigt betænkelig metode, når en ny og bedre metode er udviklet og praktisk anvendelig.

Beskyttelse af fostre (lovforslagets § 26)

Forsøgsdyrenes Værn har givet udtryk for, at lovforslaget bør udvide beskyttelsesperioden for pattedyrfostret i hele den sidste del af drægtighedsperioden med henvisning til dyreforsøgsloven og EU-direktivet².

Dyrenes Beskyttelse (DB) henstiller, at der som minimum fastholdes forbud mod slagtning og aflivning af landbrugsdyr og heste i den sidste tiendedel af drægtighedsperioden. DB opfordrer endvidere til, at der fastsættes bestemmelser, der sikrer forsvarlig håndtering af fostre i forbindelse med aflivning og slagtning af højdrægtige moderdyr, navnlig med tanke på dyrefostres smerteopfattelse.

Miljø- og Fødevareministeriet bemærker, at den foreslåede § 26, stk. 1, bemyndiger miljø- og fødevareministeren til at fastsætte regler om forbud mod slagtning af drægtige landbrugsdyr og heste. Bemyndigelsesbestemmelsen erstatter forbuddet mod slagtning og aflivning af drægtige produktionsdyr og heste i den sidste tiendedel af drægtighedsperioden i lov om forbud mod slagtning og aflivning af drægtige produktionsdyr og heste i den sidste tiendedel af drægtighedsperioden, jf. lovbekendtgørelse nr. 258 af 8. marts 2013, og de i loven fastsatte undtagelser fra forbuddet. Miljø- og Fødevareministeriet finder det hensigtsmæssigt med en bemyndigelsesbestemmelse, da fastsættelse af reglerne i en bekendtgørelse fremfor en lov giver større fleksibilitet, hvis ny viden betinger, at der er behov for at ændre bestemmelserne.

Bestemmelsen i lovforslagets § 26, stk. 2, hvormed ministeren kan fastsætte nærmere regler om håndtering af fostre i forbindelse med slagtning af drægtige landbrugsdyr og heste i den sidste tiendedel af drægtighedsperioden, er en videreførelse af § 2, stk. 3, i lov om forbud mod slagtning og aflivning af drægtige produktionsdyr og heste i den sidste tiendedel af drægtighedsperioden. Bemyndigelsen er på nuværende tidspunkt ikke udnyttet, men foreslås videreført i dyreværnsloven, så der vil kunne fastsættes en minimumsperiode fra slagtning af moderdyret til udtagning af dyrefosteret med henblik på at sikre, at dyrefosteret er dødt ved udtagning, hvis der senere viser sig behov herfor. Hvis dyrefostret ikke er dødt, når det tages ud af moderdyret, kan det ikke afvises, at der opstår dyreværnsmæssige problemer, idet dyrefostret muligvis kan opleve smerte.

Det bemærkes, at lovforslaget varetager dyrevelfærdsmæssige og dyreetiske hensyn, hvorimod regler i relation til dyreforsøg også varetager andre hensyn.

Miljø- og Fødevareministeriet bemærker, at reglerne om forbud mod slagtning og aflivning af landbrugsdyr og heste i den sidste tiendedel af drægtighedsperioden vil blive videreført uændret i bekendtgørelsesform.

Operative og lignende indgreb (lovforslagets § 27)

Den Danske Dyrlægeforening (DDD) mener ikke, at tilføjelsen af ”tænder” i lovforslagets § 27 (høringsudkastets § 28) om bemyndigelse til at fastsætte regler om operative indgreb og lignende indgreb sikrer en fornøden videreførelse, idet det er væsentligt, at denne type behandling forbeholdes dyrlæger, idet indgrebet forudsætter veterinærfaglig indsigt. Derfor bør det fremgå direkte af loven.

Dyrenes Beskyttelse ønsker en uændret videreførelse af lovkravet om et forbud mod isætning af ringe m.v. i trynen på svin, udover de tilfælde hvor der anvendes en glat ring for at hindre svinet i at rode i jorden (dyreværnslovens § 16).

Miljø- og Fødevareministeriet bemærker, at formålet med lovforslaget helt grundlæggende er at gennemføre en forenkling af lovgivningsstrukturen på dyrevelfærdsområdet, og en vigtig forudsætning for at kunne gøre dette er at muliggøre en bredere anvendelse af bemyndigelser. Formålet med lovforslaget er således ikke at indføre en indholdsmæssig forringelse af reguleringen

---

² Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/63/EU af 22. september 2010 om beskyttelse af dyr, der anvendes til videnskabelige formål.

på dyrevelfærdsområdet. Der er med lovforslaget primært tale om en videreførelse af gældende regler på dyrevelfærdsområdet.

Dyrefondet anfører endvidere, at man i lovforslagets § 27 (høringsudkastets § 28) finder det afgørende med en præcisering af formuleringen: ”uvæsentlig smerte af forbigående beskaffenhed”, idet denne formulering giver anledning til alt for vide fortolkningsmuligheder.

Miljø- og Fødevareministeriet bemærker, at det med hensyn til formuleringen ”uvæsentlig smerte af forbigående beskaffenhed” fremgår af bemærkningerne til lovforslagets § 27, at der hermed tænkes på mindre indgreb, der kun medfører uvæsentlig smerte. Uvæsentlig smerte omfatter f.eks. injektioner i muskulatur og under huden, samt mærkning, forudsat denne ikke medfører væsentlig smerte. Det må i den enkelte situation konkret vurderes, om et indgreb giver anledning til smerte af væsentlig eller uvæsentlig karakter, medmindre der specifikt i lovgivningen er taget stilling til, at indgrebet skal foretages af en dyrlæge, eller der er fastsat specifikke regler om, at det er tilladt for lægmand at udføre indgrebet.

Zoologiske haver (lovforslagets § 28, stk. 3)

Dyrenes Beskyttelse (DB) noterer sig, at det fremover er miljø- og fødevareministeren, og ikke Fødevestyrelsen, som skal give tilladelse til oprettelse af zoologiske haver m.v. DB ønsker endvidere klarhed over, om det evt. er tanken at inddrage andre af ministeriets styrelser.

Miljø- og Fødevareministeriet bemærker, at kompetencen til at udstede tilladelser til oprettelse af zoologiske haver m.v. delegeres fra ministeren til Fødevestyrelsen ved bekendtgørelse om Fødevestyrelsens opgaver og beføjelser. Der vil således ikke ske nogle ændringer i forhold til sagsbehandlingen ved udstedelse af tilladelser til zoologiske haver m.v.

Hold og fremvisning af dyr i cirkus, herunder udfasning af vilde dyr i cirkus (lovforslagets § 28, stk. 5)

Det Dyreetiske Råd (DDR) anfører, at der i forbindelse med et kommende forbud mod hold og fremvisning af vilde dyr i cirkus, vil blive fastsat passende overgangsregler for de virksomheder, der i dag driver virksomhed med hold og fremvisning af disse dyr, så det sikres, at forbuddet ikke kommer til at udgøre et ekspropriativt indgreb. Rådet anfører, at man efter anmodning fra miljø- og fødevareministeren har udarbejdet en udtalelse om dyreetiske og dyrevelfærdsmæssige overvejelser i forbindelse med omplacering af vilde dyr, der har været holdt i cirkus. Rådet skitserer i udtalelsen en række muligheder og peger på, at det ved indførelsen af et forbud mod vilde dyr i cirkus er vigtigt at tillade en tilstrækkelig overgangsordning til at kunne sikre en ansvarlig afhændelse af dyret.

Cirkusdirektørforeningen i Danmark finder det beklageligt, at foreningen ikke var på listen over høringsspartner, men anfører, at man har forstået, at det beror på en fejl. Foreningen beder om, at der fremadrettet bliver husket ved lovforslag, som berører dens medlemmer. Foreningen ser intet behov for at ændre de eksisterende regler for hold og fremvisning af dyr i cirkus, men har noteret sig, at et betydeligt folketingsflertal ønsker, at danske cirkus ikke længere må fremvise elefanter, søløver og zebraer. Foreningen bemærker, at det fremgår, at regeringen vil inddrage relevante fagpersoner i vurderingen af omplaceringen af de vilde dyr, der allerede findes i cirkus i dag. Foreningen forventer at blive inddraget i drøftelserne om indholdet af en overgangsordning. Desuden finder foreningen, at de cirkus, der i dag huser vilde dyr, bør have en rimelig økonomisk kompensation for de tab, de lider, ved at opgive de vilde dyr, betinget af, at der skaffes dyrene et godt hjem. Endelig forespørger foreningen om, hvorvidt lovforslagets § 28, stk. 5 (høringsudkastets § 29, stk. 4), som bemyndiger ministeren til at fastsætte regler om anmeldelse til Fødevestyrelsen af turné med dyr, har til hensigt at fastsætte de regler, der allerede fremgår af cirkusbekendtgørelsens³ § 52, og man anmoder om at blive inddraget i drøftelserne om fastsættelse af sådanne regler, idet man finder, at kravet om indsendelse af turnéplaner bør frafalde, hvis de findes på det enkelte cirkus hjemmeside.

³ Bekendtgørelse nr. 1494 af 10. december 2015 om hold og fremvisning af dyr i cirkus m.v.

Privatpersonen Michael Møllgaard beskriver forskellige forhold af relevans for omplacering af cirkusdyr, der ikke længere må holdes og fremvises i cirkus. Han peger endvidere på, at regeringen bør sætte sig for at medvirke til at skabe det nødvendige, økonomiske råderum til at sikre, at man ikke fører de berørte dyr fra asken til ilden. Han finder, at der i lighed med lovforslagets § 19, stk. 3, om overgangsordninger for landbruget burde være en bestemmelse i lovforslagets § 28 (høringsudkastets § 29) om overgangsordninger for cirkus.

Miljø- og Fødevareministeriet skal hertil bemærke, at der den 22. maj 2018 blev 1. behandlet et beslutningsforslag om forbud mod vilde dyr i cirkus inden udgangen af 2018. Regeringen, Dansk Folkeparti og Socialdemokratiet støttede intentionerne bag forslaget, men kunne ikke støtte forslaget, da der ikke i forslaget var taget stilling til de dyrevelfærdsmæssige og juridiske aspekter vedrørende de vilde dyr, der allerede holdes og fremvises i danske cirkus i dag. Miljø- og Fødevareministeren har den 26. oktober 2018 orienteret Miljø- og Fødevareudvalget om status for indførelse af et forbud mod hold og fremvisning af elefanter, søløver og zebraer. Det fremgår af orienteringen, at Dyreetisk Råd har afgivet en udtalelse om dyreetiske og dyrevelfærdsmæssige overvejelser i forbindelse med omplacering af vilde dyr, der har været holdt i cirkus. Rådet gennemgår flere muligheder for omplacering, men udtrykker forbehold ved dem alle. Det fremgår tillige, at regeringen arbejder for, at forbuddet skal indføres som en erstatningsfri regulering. Forbudsordningen skal derfor indføres på en sådan måde, at den ikke udgør et ekspropriativt indgreb efter grundlovens § 73. Dette kan gøres ved at indføre en overgangsperiode for afskaffelse/afhændelse af vilde dyr, der holdes i cirkus i dag. Processen om omplacering af dyrene pågår stadig.

Med hensyn til bemyndigelsen i lovforslagets § 28, stk. 5, 2. pkt., er det hensigten med bemyndigelsen at videreføre gældende regler i cirkusbekendtgørelsens § 52 om, at cirkus hvert år skal anmelde turnering med dyr, herunder arten og antallet af dyr, samt turnéplanen. Der er tale om en bestemmelse, der præciserer ministerens bemyndigelse til at fastsætte regler om anmeldelse af turné med dyr til Fødevarestyrelsen, og da der ikke er tale om indførelse af nye regler, er det Miljø- og Fødevareministeriets vurdering, at der ikke for nuværende er behov for at tage bestemmelsen op med Cirkusdirektørforeningen.

Udstillingsforbud for hunde, som har fået foretaget visse operative indgreb (lovforslagets § 29)

Dyrenes Beskyttelse (DB) mener, at der også for andre dyr end hunde bør fastsættes regler som lovforslagets § 29 (høringsudkastets § 30) om, herunder forbud mod, at dyr, der er blevet underkastet operative og lignende indgreb, der har til formål at ændre dyrets udseende, udstilles eller på anden måde fremvises med henblik på bedømmelse af dyrets ydre, dets brugsegenskaber eller færdigheder, og henviser til, at det af hesteloven fremgår, at medicinering og behandling, herunder kirurgisk behandling, som har til formål at skjule sygdomssymptomer, så hesten kan træne og deltage i konkurrencer, ikke er tilladt.

Dyrefondet anser det som et tilbageskridt, såfremt der åbnes op for flere dispensationer fra udstillingsforbuddet, idet udstillingsforbuddet netop understøtter forbuddet mod øre- og halekupering. Der bør sendes et klart politisk signal om, at vi i Danmark ønsker hele hunde.

Danmarks civile Hundeførerforening (DcH) er positive overfor lovforslaget, herunder lovforslagets § 29 (høringsudkastets § 30).

Hestens Værn ønsker et tilsvarende regelsæt for alle dyrearter, herunder heste.

Miljø- og Fødevareministeriet bemærker, at formålet med lovforslaget primært er et ønske om, at ændre strukturen af lovgivningen på dyrevelfærdsområdet, hvorfor det på nuværende tidspunkt ikke er fundet hensigtsmæssigt at udvide det eksisterende udstillings- og fremvisningsforbud til også at omfatte andre dyrearter end hunde. Miljø- og Fødevareministeriet er enig i, at udstillings- og fremvisningsforbuddet understøtter forbuddet mod øre- og halekupering. Ministeriet skal anføre, at

det fremgår af forarbejderne til lovændring af dyreværnsloven fra 2003 (2002/1 LFS 154), at muligheden for at dispensere fra udstillingsforbuddet, jf. dyreværnslovens § 11, stk. 4, kun forventes anvendt i helt sjældne tilfælde, f.eks. hvor det af veterinære årsager har været nødvendigt at halekupere en hund, der i øvrigt er ved at gennemgå et træningsforløb med henblik på gennemførelse af en prøve, hvor hunden bedømmes som egnet eller uegnet til politihund eller servicehund til handicappede. Dette har betydet, at dispensationspraksis har været særdeles restriktiv, og at der som forudsætning skulle være tale om hunde, der allerede var i et træningsforløb med henblik på anvendelse som politihund, servicehund eller sammenlignelige funktioner. Der har i praksis været en række eksempler på, at der har været udførlig dokumentation for, at en hund havde fået fjernet en del af øret eller halen af veterinære årsager - og i nogle tilfælde ovenikøbet har været af en race, som der ikke har været tradition for at øre- eller halekupere - men hvor den restriktive dispensationspraksis har betydet, at der ikke er blevet givet dispensation til udstilling eller fremvisning. Miljø- og Fødevareministeriet finder, at der fortsat skal være en restriktiv dispensationspraksis, der understøtter udstillings- og fremvisningsforbuddet af øre- eller halekuperede hunde, men at der bør være mulighed for at meddele dispensation i tilfælde, hvor det kan dokumenteres, at amputationen uden for enhver tvivl er foretaget af veterinære årsager, herunder billedokumentation for skadernes omfang fra en dyrlæge. Sikkerhed for, at en hund tilhører en race, som traditionelt ikke er blevet øre- eller halekuperet, vil understøtte en sådan dokumentation.

Regler om pasningsvejledninger i relation til heste (lovforslagets § 31)

Det Dyreetiske Råd (DDR) påpeger i relation til lovforslagets § 31 (høringsudkastets § 32), som bl.a. undtager salg af heste fra kravet om skriftlig information, at mange hesteejere ikke har tilstrækkeligt kendskab til heste, og at det er et område, hvor der bør sættes ind. Rådet vil opfordre til, at der er opmærksomhed på, om hesteejernes vidensniveau kan løftes gennem lovmæssige tiltag, og Rådet anbefaler derfor, at muligheden for at kunne stille krav om udlevering af skriftlig information ved salg af heste.

Miljø- og Fødevareministeriet bemærker, at lovforslagets § 31 er en videreførelse af dyreværnslovens § 18, stk. 3 og 4, dog således, at det eksplicit fremgår af bestemmelsen, at salg af heste er undtaget fra kravet om skriftlig information.

Baggrunden for bestemmelsen er, at en privat køber af et familie- eller hobbydyr også kan have behov for uddybende, skriftlig information (pasningsvejledninger), som vedkommende kan sætte sig mere grundigt ind i hjemme. Sådanne pasningsvejledninger kan f.eks. indeholde retningslinjer for størrelsen og indretningen af dyreanlæg og bure, de enkelte dyrearters behov for fodersammensætning, stimulation, særlige temperaturforhold m.v. Pasningsvejledninger kan således medvirke til at sikre, at dyret passes forsvarligt, også selv om ejeren ikke har særlige forudsætninger. Bestemmelsen er udmøntet i Bekendtgørelse nr. 132 af 26. februar 2018 om erhvervs-mæssig handel med og opdræt af hunde samt hundepensioner og hundeeinternater samt i bekendtgørelse nr. 1366 af 1. december 2017 om erhvervs-mæssig handel med dyr, som begge indeholder krav om udlevering af en skriftlig pasningsvejledning senest på tidspunktet for aftalens indgåelse. Landbrugsdyr er ikke omfattet af kravet, jf. dyreværnslovens § 18, stk. 4.

Lovforslaget er en præcisering af den praksis, som er gældende i dag, hvor der ikke er udstedt krav i relation til heste, men derimod alene i relation til familie- eller hobbydyr, eksempelvis hunde og dyr, der forhandles i egentlige dyrehandlere. Det fremgår af forarbejderne til lov nr. 384 af 28. maj 2003 om ændring af dyreværnsloven, hvor kravet om udlevering af pasningsvejledninger i dyreværnslovens 18, stk. 3, blev indført, at kravet retter sig mod dyrehandlere og salg af familie- og hobbydyr til private. Miljø- og Fødevareministeriet har ikke til hensigt at udvide bestemmelserne til også at omfatte krav om pasningsvejledninger i forbindelse med salg af heste.

Aldersgrænsen for overdragelse af dyr (lovforslagets § 32)

Hestens Værn mener, at ejerskab og ansvar for dyr kun kan være til voksne over 18 år, og at lovforslagets § 32 (høringsudkastet § 33) bør erstattes af en regel om ejerskab inkl. en myndig ansvarshavende for ethvert dyr.

Miljø- og Fødevareministeriet bemærker, at bestemmelsen, som fastsætter, at dyr kun må overdrages til børn under 16 år, hvis forældremyndighedsindehaveren samtykker, stammer fra den europæiske konvention om beskyttelse af kæledyr, som Danmark har ratificeret. Der er ikke for tiden planer om at ændre aldersgrænsen.

Forbud mod salg af visse dyr på markeder og andre samlinger af dyr (lovforslagets § 33)

Dyrefondet har givet udtryk for, at bemyndigelsen i lovforslagets § 33 (høringsudkastets § 34) om forbud mod salg af bl.a. visse dyr på markeder bør udvides til også at omfatte kattekillinger.

Dyrenes Beskyttelse (DB) opfordrer til, at forbuddet mod at sælge hunde på markeder på sigt udvides til også at omfatte andre sårbare dyr. DB noterer i øvrigt med tilfredshed, at begrebet ”markeder” udvides til ”markeder og andre samlinger af dyr”.

Hestens Værn vil gerne have forbud mod salg af heste på markeder.

Privatpersonen Michael Møllgaard finder, at det bør specificeres, om digitale markeder som Den Blå Avis, Gul og Gratis, Facebook o. lign. også udgør ”markeder” i lovens forstand.

Miljø- og Fødevareministeriet bemærker, at lovforslagets § 33 er en bemyndigelsesbestemmelse til at fastsætte regler i bekendtgørelsesform om salg af visse dyr på markeder m.v., herunder hunde. I forhold til forbuddet i lovens § 19 a er anvendelsesområdet for den foreslåede bemyndigelse udvidet til at omfatte alle dyr. Bemyndigelsen i lovforslagets § 33 vil i første omgang blive anvendt til i bekendtgørelse at fastsætte forbud mod salg af hunde på markeder, sådan som dette fremgår af dyreværnslovens § 19 a. Ministeriet skal anføre, at annoncering af salg af dyr i digitale medier ikke betragtes som markeder i denne forbindelse, og at det fremgår af bemærkningerne til § 33, at der ved marked forstås en samling af dyr, hvor formålet er, at fremvise dyrene med henblik på salg, og at forbuddet kun omfatter fysiske markeder.

Bemyndigelsen foreslås udvidet, så den i fremtiden også kan anvendes i tilfælde af, at der skulle vise sig behov for et tilsvarende forbud for andre dyr, som f.eks. dyr, som er særligt fysisk sårbare eller stiller særlige pasningsmæssige krav, der vanskeligt kan tilgodeses på et marked og formentlig heller ikke i forbindelse med impuls køb.

Fastsættelse af regler om avl af familie- og hobbydyr (lovforslagets § 34)

Det Dyreetiske Råd (DDR) hilser det velkomment, at bemyndigelsen til at fastsætte regler om avl af familie- og hobbydyr videreføres med lovforslagets § 34 (høringsudkastets § 35), men finder det beklageligt, at der ikke umiddelbart er planer om at anvende bemyndigelsen. Der henvises til forskellige udtalelser fra Rådet, hvor problemer relateret til avl er beskrevet, herunder Udtalelse om avl af dyreracer, hvor fødselsvanskeligheder vil forekomme hyppigt og Udtalelse om avl af hunde og katte. Rådet anbefaler, at der indhentes erfaringer fra Sverige og evt. andre lande vedrørende regler for avl af hunde og katte med henblik på at anvende bemyndigelsen til at fastsætte regler i Danmark. Rådet peger i den forbindelse på, at forhold som f.eks. behov for kejsersnit og operative korrektioner kan indgå i de efterspurgte parametre.

Den Danske Dyrlægeforening (DDD) ønsker, at der i lovforslagets § 34 (høringsudkastets § 35) om bemyndigelsen til at fastsætte regler om avl af familie- og hobbydyr tilføjes ” herunder om forbud mod avl”.

DOSO anfører, at man håber, at mulighederne for fastsættelse af regler om avl i medfør af lovforslagets § 34 i nær fremtid vil blive udnyttet.

Miljø- og Fødevareministeriet skal bemærke, at bestemmelsen sender et signal om, at enhver, der avler familie- og hobbydyr, skal have fokus på dyrenes velfærd og sundhed. Fastsættelse af specifikke regler forudsætter imidlertid, at der kan angives entydige, målbare parametre, der gør det muligt at kontrollere bestemmelserne. Visse modetrends kan f.eks. indebære, at hunde avles med ekstremt lange ører eller ekstremt flade snuder, men det har hidtil ikke været muligt at angive, hvor grænsen går for sådanne negative avlsegenskaber. Fastsættelse af regler kan således ske, når videnskabelig viden giver mulighed for at fastlægge målbare parametre for negative avlsegenskaber.

For så vidt angår forslaget fra Den Danske Dyrelægeforening om at tilføje forbud mod avl til bemyndigelsen i lovforslagets § 34 om, at ministeren kan fastsætte regler om avl af familie- og hobbydyr, skal ministeriet bemærke, at det nu præciseret i bestemmelsen, at bemyndigelsen også omfatter muligheden for at fastsætte forbud mod avl af familie- og hobbydyr.

Skind og skindprodukter fra hunde og katte (lovforslagets § 36)

Dyrefondet har givet udtryk for, at bemyndigelsen i lovforslagets § 36 (høringsudkastets § 37) til at fastsætte regler om forbud mod markedsføring m.v. samt indførsel og udførsel af skind og skindprodukter fra hunde og katte ikke kun bør gælde i relation til erhvervsmæssige forhold, men helt generelt i alle situationer.

Dyrenes Beskyttelse (DB) forudsætter med hensyn til den gældende lov om forbud mod markedsføring m.v. samt indførsel og udførsel af skind og skindprodukter fra hunde og katte, jf. lovbekendtgørelse nr. 257 af 8. marts 2013, at der ikke sker en forringelse af de nuværende danske regler vedr. ”skind- og skindprodukter fra hunde og katte” til ”pelsskind fra hunde og katte samt produkter, hvor sådanne pelsskind indgår”. DB ønsker de supplerende danske regler fastholdt.

Miljø- og Fødevareministeriet bemærker, at det på nuværende tidspunkt er hensigten at videreføre de supplerende danske regler. Det er således hensigten at anvende bemyndigelsen i lovforslagets § 36 til i bekendtgørelsesform uændret at videreføre de materielle regler i § 1 lov om forbud mod markedsføring m.v. samt indførsel og udførsel af skind og skindprodukter fra hunde og katte, jf. lovbekendtgørelse nr. 257 af 8. marts 2013. Endvidere fastsættes i samme bekendtgørelse bestemmelser om straf for overtrædelse af reglerne i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1523/2007 af 11. december 2007 om forbud mod markedsføring og indførsel i og udførsel fra Fællesskabet af pelsskind fra hunde og katte, samt produkter, hvor sådanne pelsskind indgår.

I lighed med Europa-Parlamentets og Rådets Forordning (EF) Nr. 1523/2007 gælder de supplerende danske regler i den gældende lov om forbud mod markedsføring m.v. samt indførsel og udførsel af skind og skindprodukter fra hunde og katte udelukkende erhvervsmæssig indførsel, produktion og handel med de omhandlede skind og skindprodukter. Indførsel m.v. er således tilladt for privatpersoner.

Det bemærkes, at der kan foreligge et erhvervsmæssigt forhold, selv om der ikke er tale om den pågældendes hovederhverv. Det kan f.eks. være tilfældet, hvis en person under ferieophold i udlandet indkøber partier af skind med henblik på videresalg med fortjeneste i Danmark.

Transport af dyr (lovforslagets § 37)

Dyrefondet bemærker, at det med hensyn til den brede bemyndigelse, som lovforslaget lægger op til at give ministeren på hele dyretransportområdet, er Dyrefondets håb henset til de mange rigtig grimme eksempler, der har været fremme, at der vil ske en gevaldig opstramning af såvel regler, men også øget kontrol. Alt for mange dyr lider under alt for lange transporter og under kummerlige vilkår.

Miljø- og Fødevareministeriet bemærker, at lovforslaget ikke som udgangspunkt har til formål at foretage indholdsmæssige ændringer af de eksisterende regler på dyrevelfærdsområdet, herunder i dyreværnsloven. De fleste bestemmelser videreføres således indholdsmæssigt uændret med lovforslaget. Dyrefondets høringssvar er taget til efterretning, og det kan oplyses, at der pt. pågår en

implementering af den politiske aftale af 18. december 2018 mellem regeringen og Dansk Folkeparti om kontrollen på transportområdet med henblik på styrkelse af kontrollen.

Tidsfrist for afgørelser (lovforslagets § 42)

Dyrenes Beskyttelse (DB) mener, at der skal indføres en tidsfrist for afgørelse, når dyreejer benytter 14 dages klageret efter lovforslagets § 42 (høringsudkastets § 43), herunder henviser DB til, at dyrene sidder på ubestemt tid, indtil domstolene har afsagt en afgørelse.

Miljø- og Fødevareministeriet bemærker, at lovforslagets § 42, der er en videreførelse af dyreværnslovens § 23, fastsætter, at politiet har en pligt til at sørge for, at politiets afgørelser i visse sager indbringes for retten, hvis der anmodes herom inden 14 dage efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende. Indbringelse for domstolene har ikke opsættende virkning.

Miljø- og Fødevareministeriet bemærker, at proceduren for indbringelse af sager for domstolene fremgår af retsplejelovens regler.

Akvakulturbrug – undtagelse fra betaling for dyrevelfærdskontrol (lovforslagets § 43)

Dyrenes Beskyttelse (DB) bemærker, at de ikke ønsker, at akvakulturbrug skal være undtaget fra kravet om betaling til dækning af omkostningerne til ordinær kontrol, således som det fremgår af lovforslagets § 43, stk. 3 (høringsudkastets § 44, stk. 3).

Miljø- og Fødevareministeriet skal hertil bemærke, at der i lovforslagets § 43, stk. 3, fastsættes nogle faste årlige takster, som skal betales for den stikprøvebaserede dyrevelfærdskontrol i besætninger registreret i det centrale husdyrbrugsregister (CHR). Taksterne er direkte fastsat i loven, fordi kontrollens stikprøvekarakter betinger, at der ikke er direkte sammenhæng mellem den betaling, den enkelte besætningsejer betaler, og den kontrol, den pågældende udsættes for.

Akvakulturbrug er registreret i CHR, men er i lovforslaget undtaget fra betaling, fordi der ikke udføres og ikke i nær fremtid påregnes udført dyrevelfærdskontrol i dam- og havbrug, og der derfor ikke er grundlag for at fastsætte en takst, som disse virksomheder skal betale til finansiering af kontrollen.

Danske Svineproducenter anfører i forbindelse med lovforslagets § 43 (høringsudkastets § 44) om betaling for omkostninger ved kontrolopgaver, at gebyrerne langt overstiger en rimelig brugerbetaling for ekstrakontrol og administration ved påbud eller forbud. Et grundgebyr på 391 kr. og en timetakst på 2.156 kr. samt et tillæg på 3.076 kr. ved påbud/forbud er ikke i overensstemmelse med de direkte omkostninger.

Miljø- og Fødevareministeriet skal hertil bemærke, at de nævnte takster for ekstrakontrol ikke er fastsat i lovforslaget, men at det er de gældende takster i bekendtgørelse nr. 1762 af 29. december 2017 om betaling for kontrol af fødevarer, foder og levende dyr m.v. Disse takster er kalkuleret, således at de dækker de samlede omkostninger ved aktiviteten, altså både direkte omkostninger herunder tidsforbruget til selve kontrollen og til for- og efterbehandling samt en forholdsmæssig andel af Fødevarestyrelsens fællesomkostninger. Dette er i overensstemmelse med reglerne i Finansministeriets budgetvejledning, og ordningen giver ikke overskud, hvilket den heller ikke må.

Klageadgang (lovforslagets § 55)

Dyrenes Beskyttelse finder, at der bør indføres bestemmelser om, at organisationer (f.eks. dyreværnsforeninger) kan være klageberettigede på dyrenes vegne og drager en parallel til miljøområdet.

Hestens Værn finder, at Hestens Værn og andre dyreværnsorganisationer skal sikres klageadgang.

Miljø- og Fødevareministeriet bemærker, at anmeldelse til politiet om overtrædelse af dyreværnsloven kan indgives af enhver, herunder dyreværnsorganisationer.

Interesseorganisationer og foreninger vil normalt ikke anses som part i en straffesag om overtrædelse af dyreværnsloven. Vurderingen af, hvem der er klageberettiget, foretages af klageinstansen. Klager over politiets efterforskning og sagsbehandling i straffesager skal indgives til politidirektøren. En klage over politidirektørens afgørelse indgives til den regionale statsadvokat. Klageadgangen for dyreværnsorganisationer over afgørelser truffet af politiet er således allerede reguleret af eksisterende regler og omfattet af et klagesystem.

Mht. en klageadgang for organisationer på dyrevelfærdsområdet ville der være tale om en omfattende og væsentlig ændring af det eksisterende klagesystem på dyrevelfærdsområdet, som vil ligge udenfor formålet med dette lovforslag, som er ændring af regelstrukturen.

Implementering af EU-regler (lovforslagets § 59)

Dyrenes Beskyttelse (DB) mener ikke, at bestemmelsen bør anvendes til at fastsætte lempeligere krav ved at fastsætte regler om fravigelse af regler i EU-direktiver/-forordninger.

Den Danske Dyrlægeforening (DDD) støtter op omkring, at bemyndigelsesbestemmelsen skal anvendes til implementering af EU-regler og mener, at der i lovbemærkningerne klart skal redegøres for rækkevidden af implementeringshjælpen og om der er hjemmel til mere end minimumsimplicitering.

Miljø- og Fødevareministeriet bemærker, at den foreslåede § 60 fastsætter en hjemmel for ministeren til at kunne fastsætte regler med henblik på gennemførelse af EU-regler. Lovforslagets § 59, stk. 1, 3. pkt., giver ministeren hjemmel til at kunne fastsætte regler om fravigelse af EU-reglerne, i det omfang disse retsakter indeholder adgang hertil.

Miljø- og Fødevareministeriet bemærker, at hjemlen til at kunne fastsætte regler om fravigelse af EU-regler, i det omfang disse retsakter indeholder adgang hertil, anvendes til at fastsætte supplerende regler eller mere restriktive krav end EU-bestemmelserne.

Miljø- og Fødevareministeriet bemærker endvidere, at den foreslåede formulering af lovforslagets § 59 bidrager til at opnå en ensartethed i formuleringen af generelle bestemmelser i veterinær- og fødevarerlovgivningen. Bestemmelsens ordlyd svarer således til anden lovgivning på Miljø- og Fødevareministeriets område.

Bestemmelser om straf (lovforslagets § 61)

Dyrefondet ser gerne højere straffe end de i lovforslagets kapitel 21 (høringsudkastets kapitel 22) foreslåede, idet dyr er levende væsner, der ikke skal udsættes for smerte, lidelse, angst, varigt mén og væsentlig ulempe.

Dyrenes Beskyttelse (DB) mener, at bestemmelserne i den gældende dyreværnslovs § 28, stk. 9 og 10, bør videreføres, således at det ved udmåling af straf anses for en skærpelse omstændighed, hvis overtrædelsen er begået i forbindelse med erhverv, herunder dyretransporter.

For så vidt angår højere straffe bemærker Miljø- og Fødevareministeriet, at strafferammen i dyreværnsloven senest blev skærpet ved lov nr. 645 af 8. juni 2016. Der er ikke for tiden planer om yderligere skærpelse af lovens straffebestemmelser.

Miljø- og Fødevareministeriet er enig med DB i, at dyreværnslovens § 28, stk. 9, bør videreføres, og lovforslaget er tilrettet i overensstemmelse hermed. Bestemmelsen i § 28, stk. 10, er imidlertid omfattet af straffelovens 9. kapitel, og videreføres derfor ikke med forslaget til dyrevelfærdslov.

Sanktionspraksis for overtrædelser ved transport af dyr og klippekortsordningen (lovforslagets kapitel 21 om straf m.v. og høringsudkastets § 67)

Landbrug & Fødevarer (L&F) bemærker, at overordnet set er den grundlæggende præmis om, at chaufføren og transportøren har en økonomisk vinding ved transport af ikke-transportegnede dyr, ikke til stede. En transportvirksomhed har en fortjeneste på under 5-10 kr. pr. transporteret gris, hvorfor

der under ingen omstændigheder er noget økonomisk incitament til at tage et ikke-transportegnet dyr med. Dertil kommer, at det er landmanden, der har fortjenesten ved at sende dyret til slagning, og som kender dyrets sygdomshistorie, og dermed skal bære hovedansvaret for, at dyret er egnet til transporten. Det er derfor afgørende, at sanktionspraksis afspejler dette i reducerede bødestørrelser til chauffører og transportvirksomheder. L&F vil derfor anmode om, at den forestående lovændring udnyttes til at fjerne den længe omdiskuterede klippekortsordning for transportører, og skabe proportionalitet i sanktionerne for chauffører og transportvirksomheder.

Miljø- og Fødevareministeriet bemærker, at lovforslaget ikke som udgangspunkt har til formål at foretage indholdsmæssige ændringer af de eksisterende regler på dyrevelfærdsområdet, herunder i dyreværnsloven. De fleste bestemmelser videreføres således indholdsmæssigt uændret med lovforslaget, herunder bødeniveauet for transportør (vognmand) og landmand i sager om transport. Det er imidlertid besluttet at ophæve klippekortsordningen, som en del af den politiske aftale mellem regeringen og Dansk Folkeparti om styrkelse af kontrollen med dyretransporter, som blev indgået den 18. december 2018. Det er i samme aftale besluttet, at den eksisterende sanktionspraksis i transportegnethedssager bliver præciseret, så det enten er transportvirksomheden og/eller landmanden, der i udgangspunktet sanktioneres. Der skal fortsat ske en konkret vurdering af overtrædelsen og den af aktøren udviste uagtsomhed, så chauffører vil fortsat ifalde ansvar, hvis vedkommende har et personligt ansvar for skaderne på dyrene.

Brug af levende fisk som agn, transport af fisk m.v. – Lovbekendtgørelse nr. 335 af 8. juli 1983 (lovforslagets § 73, stk. 2, § 11, stk. 1, og § 27, stk. 5)

Det Dyreetiske Råd (DDR) anfører, at det af § 4, nr. 3, i lovbekendtgørelse nr. 335 af 8. juli 1983 fremgår, at det er forbudt at bruge andre levende hvirveldyr end fisk som agn. Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at anvendelse af levende fisk som agn indebærer, at de får sat en krog igennem følsomt væv, hvilket må anses for at være omfattet af begrebet ”operative og lignende indgreb”. Rådet anbefalede i sin Udtalelse om lystfiskeri (2013) et forbud mod brug af levende fisk som agn. Rådet hilser det derfor velkomment, at de dyrevelfærdsmæssige problemer med denne praksis anerkendes, og Rådet ser frem til, at muligheden for at forbyde brugen af levende fisk som agn.

DOSO hilser det velkomment, at ministeren nu får mulighed for at forbyde lystfiskeri med levende agn, idet det at sætte en krog med modhager fast i ryggen på en levende fisk af DOSO defineres som lignende indgreb, når der sammenlignes med visse typer af operative indgreb. DOSO henviser i den forbindelse til, at Det Dyreetiske Råd for nogle år siden anbefalede et sådant forbud.

Dyrenes Beskyttelse (DB) ønsker de specifikke bestemmelser vedrørende transport og håndtering af levende fisk, jf. Lov om værn for dyr, jf. Lovbekendtgørelse nr. 335 af 8. juli 1983, § 4, nr. 1 og 2, videreført i ny lovgivning.

Miljø- og Fødevareministeriet bemærker, at lovbekendtgørelse nr. 335 af 8. juli 1983 forbliver i kraft for så vidt angår § 4 og § 10 efter ophævelse af dyreværnsloven, jf. lovforslagets § 73, stk. 2., indtil de afløses af regler fastsat i medfør af dyrevelfærdsloven.

Det bemærkes, at muligheden for at fastsætte regler om forhold, som på nuværende tidspunkt er fastsat i § 4 og § 10 i lov om værn af dyr, jf. lovbekendtgørelse nr. 335 af 8. juli 1983, ikke er ny.

For så vidt angår reglerne i lovbekendtgørelse nr. 335 af 8. juli 1983, § 4, nr. 1 og 2, om at det er forbudt at transportere levende fisk ved hjælp af stænger, vidjer, kroge eller snore, anbragt gennem gællerne, kæberne eller lignende samt ved vejning af levende fisk at stikke den til vægtredskabet hørende krog gennem nogen del af dyret, er bemyndigelsen til at fastsætte regler i bekendtgørelse, som svarer til § 4, nr. 1 og 2, foreslået indeholdt i lovforslagets § 11, stk. 1, hvoraf det fremgår, at ministeren kan fastsætte regler om behandling og håndtering af dyr, herunder blandt andet om flytning af fisk.

For så vidt angår § 4, nr. 3, lovebekendtgørelse nr. 335 af 8. juli 1983, om at det er forbudt at bruge andre levende hvirveldyr end fisk som agn, fremgår det specifikt af bemærkningerne til lovforslagets § 27, at anbringelse af en krog igennem følsomt væv i forbindelse med anvendelse af levende fisk som agn anses for omfattet af begrebet "operative og lignende indgreb". Bemyndigelsen i lovforslagets § 27, stk. 5, kan således anvendes til at fastsætte regler, herunder forbud, om brug af levende hvirveldyr som agn.

Ikrafttræden og overgangsbestemmelser (lovforslagets § 73)

Dyrenes Beskyttelse (DB) mener, at der bør fastsættes en dato for lovens ikrafttræden, hvilket også ville være i overensstemmelse med god juridisk skik. Tidspunktet skal vælges, så der sikres tilstrækkeligt lang tid til et grundigt forarbejde, som sikrer processens forsvarlighed.

Landsforeningen Forsøgsdyrenes Værn anfører, at det forekommer uvist, hvilke regelsæt der gælder i overgangsperioden mellem det tidspunkt, hvor den nye lov træder i kraft og de 10 særlove, der skal ophæves, erstattes af bekendtgørelser i medfør af den nye lov.

Hestens Værn ønsker større sikkerhed for, at gældende regler fortsat er gældende, når den nye lov træder i kraft. Endvidere anføres, at der synes at være mulighed for at ophæve lovgivning uden sikkerhed for, at der er udstedt en ny bekendtgørelse.

Privatpersonen Michael Møllgaard er bekymret for, at der opstår et juridisk tomrum, såfremt der ikke samtidig med ophævelse af dyreværnsloven, træder bekendtgørelser i kraft om samme emne, og fremhæver bl.a., at man kan risikere, at salg af visse dyr på markeder vil være tilladt i en eventuel midlertidig periode, indtil der udstedes en bekendtgørelse om forbud herom.

Miljø- og Fødevareministeriet bemærker, som nævnt ovenfor under generelle bemærkninger til lovforslaget og den nye lovgivningsstruktur på dyrevelfærdsområdet, at det følger af lovforslagets § 73, stk. 1 (høringsudkastets § 76, stk. 1), at miljø- og fødevareministeren fastsætter tidspunktet for lovens ikrafttræden. Af bemærkningerne til den foreslåede bestemmelse fremgår, at det vil være mest hensigtsmæssigt, at tidspunktet for lovens ikrafttræden fastsættes af ministeren, således at lovforslaget og samtlige nye bekendtgørelser kan træde i kraft samtidig. Dette er begrundet i, at der kan opstå tidskrævende og evt. uforudsete problemstillinger i forbindelse med udarbejdelse af bekendtgørelserne, bl.a. notifikationer, som kan medføre, at en fast ikrafttrædelsesdato vil være uhensigtsmæssig. De nye bekendtgørelser vil således træde i kraft i samtidig med lovens ikrafttræden. De gældende regler vil være gældende indtil loven og bekendtgørelserne træder i kraft.

Andre emner og love

Hestes kontakt til artsfæller

Hestens Værn bemærker, at det i forbindelse med en kommende bekendtgørelse vedrørende heste er vigtigt at sikre artsfællekontakt for alle heste, og at der længe har været enighed hos hesteorganisationer om, at dette kan give et velfærdsmæssigt løft.

Miljø- og Fødevareministeriet er opmærksom på, at heste er flokdyr og derfor har et naturligt behov for social kontakt til artsfæller. Samtidig finder Miljø- og Fødevareministeriet, at dette hensyn må afvejes overfor andre hensyn, herunder især konsekvenserne af et krav om, at ethvert hestehold skal bestå af minimum to heste. Det findes ikke opgørelser, der viser hvor mange hestehold, der alene består af en hest, og Miljø- og Fødevareministeriet har derfor igangsat en undersøgelse, der skal kunne give en indikation af, hvor mange heste der holdes enkeltvis. Undersøgelsen skal sammen med andre hensyn indgå i en vurdering af behovet for at indføre et egentligt krav om, at alle hestehold skal bestå af minimum to heste. Ministeriet har præciseret dette i bemærkningerne til lovforslaget, og det fremhæves eksplicit i bemyndigelsen i lovforslagets § 11, stk. 1, om håndtering og behandling af dyr, at bemyndigelsesbestemmelse også omfatter muligheden for at fastsætte regler om artsfællekontakt for heste.

Egenkontrol

Dyrenes Beskyttelse (DB) mener ikke, at bemyndigelsesbestemmelsen vedr. egenkontrol i den gældende dyreværnslovs § 4 b bør ophæves. DB mener, egenkontrol er vigtig, når det kombineres med uvildig kontrol – og en fin indikator på drift/management (landmandskab).

Miljø- og Fødevareministeriet bemærker, at reglerne om egenkontrol i bekendtgørelse om egenkontrol blev ophævet den 12. december 2016. Bemyndigelsen er således ikke længere udnyttet og vil derfor ikke blive videreført i lovforslaget.

Mærkning og registrering af katte

Dyrenes Beskyttelse (DB) ønsker, at der indføres en bemyndigelse til, at ministeren kan fastsætte regler om mærkning og registrering af dyr. Ved denne bemyndigelse kan ministeren på et senere tidspunkt indføre obligatorisk mærkning og registrering af katte, og evt. andre dyr.

Dyrefondet anfører, at det ansvarsfulde dyrehold ligger Dyrefondet meget på sinde, men for kattene eksisterer der et identifikationsproblem, idet mærkning af ejerkatte ikke er obligatorisk, hvilket ministeren bør få bemyndigelse til at indføre.

Den Danske Dyrlægeforening (DDD) foreslår, at det tilføjes i lovforslagets § 11 (høringsudkastets § 12), at ministeren kan fastsætte regler om indfangning, mærkning og registrering samt aflivning af katte.

Miljø- og Fødevareministeriet skal hertil bemærke, at der er fastsat krav om mærkning og registrering af andre dyr end katte, blandt andet hunde, men at disse bestemmelser ikke er udstedt med hjemmel i dyreværnsloven. For landbrugsdyr findes hjemmelen i lov om hold af dyr, og reglerne er primært indført af dyresundhedsmæssige årsager. For hundes vedkommende findes hjemmelen i hundeloven, idet det primære hensyn er ansvarsplacering, hvis hunden forvolder skade. Tilsvarende hensyn gør sig ikke gældende med hensyn til katte. En udvidelse af dyrevelfærdslovens anvendelsesområde til også at indeholde en bemyndigelse til fastsættelse af regler om mærkning og registrering af dyr, går efter ministeriets opfattelse ud over det primære ønske om at ændre dyreværnsloven med henblik på at opnå en mere hensigtsmæssig struktur.

Miljø- og Fødevareministeriet skal bemærke, at bemyndigelse til at fastsætte regler om indfangning af katte fremgår af lovforslagets § 11, stk. 1. Miljø- og Fødevareministeriet skal endvidere bemærke, at lovforslagets § 25, stk. 2, indeholder bemyndigelse til at fastsætte regler om aflivning, hvilket også omfatter katte.

Andre love (hundeloven, dyreforsøgsloven, lov om kloning og genmodificering)

Dyrenes Beskyttelse (DB) mener ikke, at Lov om dyreforsøg og lov om kloning og genmodificering af dyr m.v. skal bestå som selvstændige eller samlet i én lov, men derimod inkorporeres i den nye dyrevelfærdslov. Ligeledes henstiller DB til, at hundeloven også indarbejdes i den samlede dyrevelfærdslov. DB anfører endvidere, at såfremt hundeloven opretholdes særskilt, opfordres til at de dyrevelfærdsmæssige regler, overføres til administrative forskrifter med ophæng i dyrevelfærdsloven.

Privatpersonen Michael Møllgaard anfører, at hundelovens § 5 ophæves, uden at der ses nogen erstatning herfor.

Miljø- og Fødevareministeriet bemærker, at den fremtidige lovstruktur tager udgangspunkt i det forslag, som fremgår af den udtalelse, som Ekspertgruppen vedrørende modernisering af lovgivningen på dyrevelfærd afgav i maj 2017. Heraf fremgår, at lov om dyreforsøg og lov om kloning og genmodificering af dyr m.v. sammenskrives i særskilt lov samt at hundeloven forbliver en særskilt lov.

For så vidt angår lov om hunde (hundeloven) bliver de bestemmelser, som vedrører dyrevelfærd, med lovforslaget flyttet til den nye dyrevelfærdslov eller til bekendtgørelser, som udstedes med hjemmel i den nye lov. Forbuddet om hold af hunde, hvor der ikke er beboelse (§ 2), og forbuddet mod til stadighed at holde en hund bundet (§ 5), vil blive videreført i en bekendtgørelse om hunde med hjemmel i henholdsvis lovforslagets § 10 og § 10. Forbuddet mod hundekampe (§ 6 d) videreføres i lovforslagets § 7 som et forbud mod dyrekampe generelt.